

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	44186
Nom	Els fonaments científics i professionals de la psicologia sanitària
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2191 - M.U. en Psicologia General Sanitària	Facultat de Psicologia i Logopèdia	1	Primer quadrimestre
2244 - M.U. en Psicologia General Sanitària	Facultat de Psicologia i Logopèdia	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2191 - M.U. en Psicologia General Sanitària	1 - Els fonaments científics i professionals de la psicologia sanitària	Obligatòria
2244 - M.U. en Psicologia General Sanitària	1 - Els fonaments científics i professionals de la psicologia sanitària	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
ATIENZA GONZALEZ, FRANCISCO L.	295 - Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics
BAIXAULI GALLEGU, ELENA	295 - Personalitat, Avaluació i Tractaments Psicològics

RESUM

En esta assignatura es farà especial insistència en el coneixement i comprensió de la salut des d'una perspectiva integral que incloga tant els aspectes biològics, psicològics com socials, així com de l'impacte dels grans canvis vitals en el desenvolupament saludable de l'individu.

Un aspecte fonamental d'esta assignatura és la transmissió del coneixement sobre quin és el Marco d'actuació del Psicòleg General Sanitari. Per a això es presentarà la normativa en l'àmbit sanitari espanyol sobre esta professió. D'altra banda se'ls formara en aspectes bàsics sobre la creació i gestió d'empreses sanitàries, i sobre els processos d'autorització i acreditació de les mateixes.

Finalment, però no per això menys important, se'ls instruirà sobre Ètica i deontologia professional en psicologia sanitària.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No hi ha requisits previs.

COMPETÈNCIES

2191 - M.U. en Psicologia General Sanitària

- Preocupació per l'èxit d'un treball de qualitat.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Aplicar els fonaments de la bioètica i el mètode de deliberació en la pràctica professional, ajustant-se el seu exercici com a professional sanitari al que disposa la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries.
- Adquirir, desenrotllar i posar en pràctica un concepte de salut integral, on tinguen cabuda els components biopsicosociales de la mateixa, d'acord amb les directrius establides per l'OMS.
- Conèixer el marc d'actuació del psicòleg general sanitari i saber derivar al professional especialista corresponent.
- Desenvolupar el seu treball des de la perspectiva de la qualitat i la millora contínua, amb la capacitat autocrítica necessària per a un exercici professional responsable.
- Coneixements de la normativa vigent en l'àmbit sanitari espanyol.

- Aplicar els fonaments de la bioètica i el mètode de deliberació en la pràctica professional, ajustant-se el seu exercici com a professional sanitari al que disposa la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries i a la confidencialitat de la informació i de la protecció de dades personals dels i les pacients.
- Adquirir, desenvolupar i posar en pràctica un concepte de salut integral, on tinguen cabuda els components biopsicosocials de la mateixa, coneixent el marc d'actuació del psicòleg general sanitari i sabent derivar al professional especialista corresponent.
- Desenvolupar el seu treball des de la perspectiva de la qualitat i la millora contínua, amb la capacitat autocrítica necessària per a un exercici professional responsable, que conduïska a un grau d'excel·lència en el coneixement i aplicació del principi d'igualtat entre hòmens i dones.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Conèixer la regulació deontologia aplicada a la Psicologia General Sanitària.
- Ser capaç d'entendre la salut des d'una perspectiva holística i integradora que comprega, els fonaments biopsicosocials implicats en els processos de salut, les alteracions psicològiques i la malaltia.
- Descriure i explicar els processos psicològics que tenen lloc durant els grans canvis vitals (successos, transicions i crisi del desenrotllament).
- Determinar els principis bàsics a considerar en la intervenció optimitzadora de l'experiència a fi de promoure la maduresa psicològica i el desenrotllament saludable.
- Identificar les pautes ètiques i deontològiques en psicologia sanitària.
- Conèixer la regulació deontologia aplicada a la Psicologia General Sanitària.
- Aprendre a dirimir els conflictes ètics presents en la pràctica sanitària.
- Adquirir les competències necessàries per a la creació i gestió d'empreses.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La salut des d'una perspectiva integral: fonaments científics i biopsicosociales

1. Introducció a l'estudi de la felicitat

1.1 Concepte de felicitat

1.2 Fenomenologia de la felicitat

1.3 Estadístiques de felicitat

2 Bases neurocientífiques de la felicitat

2.1 La ciència de la felicitat

2.2 Concepte de Neurofelicidad

2.3 Què passa en el nostre cervell quan som feliços?

2.3.1 Neuroanatomia de la felicitat

2.3.2 Neuroquímica de la felicitat

2.4. Cervell, neuroplasticidad i felicitat

2.5 Com podem ser més feliços?

2.6 Podem reprogramar el nostre cervell per a ser més feliços?

2.6.1 Pensament

2.6.2 Emoció

2.6.3 Conducta

3 Aplicacions de la Neurofelicidad en l'àmbit de la salut

3.1 ¿ Per a què servix ser feliç?

3.2 Neurofelicidad aplicada

3.2.1 Els beneficis de ser feliç en la salut mental

3.2.2 Aplicacions de la neurofelicidad en l'àmbit de la salut mental

4. Emocions i sistema immune: Resposta d'estrés i meditació

4.1 Neurociència i tradició contemplativa budista: Del benestar i el patiment

4.2 Resposta psicobiològica d'estrés i patiment: Sistema endocrí, nerviós i immune

4.3 Modificació funcional i estructural de sistema nerviós com resultat de la pràctica de meditació 4.4

Resposta d'estrés adaptativa i meditació

4.4 Resposta d'estrés adaptativa i meditació

2. Els grans canvis vitals i el seu impacte sobre la salut

1. Sucesos, transicions i crisi

1.1 Conceptualització

1.2 Fases en el procés d'afrontament

1.3 Factors que determinen l'afrontament

2. Enfoque de risc i enfocament de resiliència en l'estudi del canvi

2.1 Característiques diferencials entre els enfocaments

2.2 Característiques de la resiliència i canvis positius derivats d'afrontar l'adversitat

3. Bases per a la promoció de l'afrontament saludable del canvi

3.1 Intervenció des del model cognitiu-conductual

3.2 Intervenció per a fomentar la resiliència en situacions traumàtiques

3.3 Intervenció basada en mindfulness en els grans canvis vitals

3.4 Intervenció basada en ACT en els grans canvis vitals

3. Marco d'actuació del Psicòleg General Sanitari: Fonaments bàsics i marcs conceptuals

1. Legislació vigent.

2. Evidència empírica.

2.1 Fonaments científics a Europa

2.2 Fonaments científics a Espanya

2.3 El Model Escalonat en Atenció Primària

3. El rol i funcions del Psicòleg General Sanitari

3.1 La SEPCyS i el rol del Psicòleg General Sanitari

3.2 Debat sobre articles del rol del Psicòleg General Sanitari**4. Normativa en l'àmbit sanitari espanyol: Creació i gestió d'empreses**

1. La normativa sanitària en l'àmbit estatal i autonòmic espanyol.
2. Màrqueting de servicis professionals sanitaris. Competències de l'emprenedor.
3. Gestió d'empreses i servicis sanitaris.
4. Creació i desenrotllament d'un Centre Sanitari: CRC.

5. Ètica i deontologia professional en psicologia sanitària

1. Deontologia i ètica professional: Ètica i moralitat. La presa de decisions ètiques. Conceptes i definicions. Diferències. Història del desenrotllament de la Deontologia. Bioètica i Psicoètica.
2. Els codis deontològics: El codi deontològic del psicòleg, Meta-código de l'EFPA, Codi d'ètica de l'APA. Estructura i funcions. Història. Metacódigos, declaracions i guies de fonamentació. Denúncies i procediments. Responsabilitat del psicòleg clínic
3. Normes o regles ètiques y/o deontològiques que regixen en la pràctica adequada de la psicologia clínica. Anàlisi dels articles del codi específics sobre el tema. Guies APA. Codis BPS i APS

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	15,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

L'aprenentatge en grup amb el professor. En la classe presencial s'utilitzarà el model de classe magistral, ja que este model oferix la possibilitat d'oferir una visió global del tema tractat i incidir en aquells conceptes claus per a la seua comprensió. Així mateix, s'indicarà als alumnes aquells recursos més recomanables per a la preparació posterior del tema en profunditat.

La docència es complementa amb la realització de treballs, individuals i grupals, on es fomenta el treball autònom i en grup.

La docència es complementa amb la realització de treballs, individuals i grupals, on es fomenta el treball autònom i en grup.

Assistència a tutories reglades. En les tutories els professors guien l'alumne en la construcció del seu coneixement; ho orienten en l'elaboració dels treballs, resolen dubtes o dificultats relacionades amb la matèria. Es faran en grups per a resoldre problemes, dirigir treballs, etc. Aula virtual (<http://pizarra.uv.es>). En este espai virtual, els alumnes poden trobar documents, informació o notícies rellevants de les assignatures. Els professors depositen tota la informació que consideren oportuna per al desenvolupament de la matèria.

Activitats docents més innovadores com l'estudi de casos, la resolució d'exercicis i problemes, l'aprenentatge basat en problemes, l'aprenentatge orientat a projectes i l'aprenentatge cooperatiu per mitjà de la utilització de grups interdisciplinaris, en les sessions de pràctiques, i en la realització dels treballs grupals.

AVALUACIÓ

SISTEMES D'AVALUACIÓ

Valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta. Assistència a seminaris/conferències. Activitats.

PONDERACIÓ

Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant prova escrita d'alternatives de resposta (30% de la qualificació final, recuperable). Assistència a seminaris/conferències (10% de la qualificació final, no recuperable). Activitats d'aula (60% de la qualificació final, recuperable). En segona convocatòria, les activitats seran recuperables per mitjà de la realització d'una prova escrita que valore l'adquisició de resultats d'aprenentatge.

REQUISITS MÍNIMS

Per a superar l'assignatura en 1ª o 2ª convocatòria, serà necessari aconseguir un domini mínim del 50% en la valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant prova escrita d'alternatives de resposta (30% de la qualificació final, recuperable).

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

La qualificació de l'assignatura quedarà sotmesa al que disposa el Reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i màster (ACGUV 108/2017).

Només se sumaran els diferents apartats previstos en l'avaluació quan es superen els requisits mínims establits.

La concessió d'una Matrícula d'Honor, es basarà en la normativa respecte d'això de la Universitat de

València, que té en compte el nombre de Matrícules d'Honor per grup. La valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, inclourà també una pregunta de desenrotllament que pot ser considerada per a la concessió de Matrícula d'Honor (MH). Respecte d'això, es partirà del número de MH que puguin atorgar-se en cada un dels grups. Basant-se en això, es valorarà la possibilitat de concedir la MH a l'alumnat basant-se en la nota total obtinguda per l'alumnat sobre 10 punts, i només en aquells casos en què la dita nota siga de 9 punts o superior. Per a poder optar a Matrícula d'Honor l'alumnat haurà d'haver omplert la pregunta de desenrotllament la valoració de la qual servirà per a determinar l'assignació de la Matrícula d'Honor en aquells casos en què l'alumnat que puga accedir a la mateixa siga superior al de matrícules d'honor que puguin atorgar i/o en cas d'empat en la nota obtinguda per l'alumnat sobre 10 punts.

En l'acta de l'assignatura s'incorporarà la qualificació obtinguda en primera convocatòria d'acord amb les regles següents:

- Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació de valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de l'assistència a seminaris/conferències i d'activitats realitzades.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació de valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, i este no aconseguix els requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'este apartat.

En segona convocatòria, es procedirà d'acord amb les regles següents:

- Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació de valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de l'assistència a seminaris/conferències i d'activitats realitzades.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació de valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, i este no aconseguix els requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'este apartat.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació de valoració de continguts teòrics i pràctics per mitjà de prova escrita d'alternatives de resposta, i este aconseguix els requisits mínims, se sumarà la valoració per assistència a seminaris/conferències i/o valoració d'activitats.

La consulta i impugnació de la qualificació obtinguda en tasques d'avaluació, quedarà sotmesa al que disposa el Reglament d'Impugnació de Qualificacions (ACGUV de 29 d'abril de 2008)

<http://www.uv.es/=sgeneral/Reglamentacio/Doc/Estudis/C9.pdf>

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Referència b1: American Psychological Association. (2012). Guidelines for Psychological Practice in Health Care Delivery Systems. American Psychologist, 68 (1), 1-6.

- Referència b2: Cano A. (2011): Bases teóricas y apoyo empírico de la intervención psicológica sobre los desórdenes emocionales en atención primaria. Una actualización. *Ansiedad y Estrés*, 17(2-3), 157-184
- Referència b3: Pérez-Blasco, J. (2013) Aprender de los grandes cambios vitales. Josefa Pérez Blasco. (2ª ed.) Publicaciones Universidad de Valencia (PUV).t referència
- Referència b:4 Moya-Albiol, L. (2011). La violencia: la otra cara de la empatía. *Mente y cerebro*, marzo-abril, 14-21.
- Referència b:5 Ruiz-Robledillo, N., Moya-Albiol, L. (2012). El cuidado informal: una visión actual. *Revista Electrónica de Motivación y Emoción*, 1, 22-30.
- Referència b:6 Manuela Martínez Ortiz, Segunda Sánchez Lorente y Concepción Blasco Ros. Violencia de pareja y salud integral de las mujeres: deterioro y recuperación. En: *Violencia contra las mujeres: descripción e intervención biopsicosocial*. Editado por Esther López Zafra. Servicio de publicaciones, Universidad de Jaén, 2010
- Referència b:7 Del Río, C. (2005). Guía de ética profesional en psicología clínica. Madrid: Pirámide.
- Referència b:8 Del Río, C. (2007). Dilemas éticos relacionados con la confidencialidad. *Informació psicológica*, 90, 12-27.
- Referència b:9 American Psychological Association. (2002). Ethical principles of psychologists and code of conduct. Recuperado de <http://www.apa.org/-ethics/code 2002.html>
- Referència b:10 Klein S. (2004). La fórmula de la felicidad. Ediciones Urano.
- Referència b:11 Lyubomirsk S. (2008). La ciencia de la felicidad: un método probado para conseguir el bienestar, Barcelona, Ediciones Urano

Complementàries

- Referència c1: Latorre, J.M.; Navarro B.; Parra, M.; Salguero, J.M.; Mae, C. y Cano A. (2012): Evaluación e intervención de los problemas de Ansiedad y Depresión en Atención Primaria: Un problema sin resolver. *REV CLÍN MED FAM*; 5 (1),37-45.
- Referència c2: Richards, A.y Suckling, R. (2009): Improving access to psychological therapies: Phase IV prospective cohort study. *British Journal of Clinical Psychology*, 48, 377396.
- Referència c3: Pérez-Sales, P. (2006) Trauma, culpa y duelo. Bilbao: Desclée de Brouwer
- Referència c4: Moya-Albiol, L. (2010). Psicobiología de la violencia. Madrid: Pirámide.
- Referència c5: Moya-Albiol, L. (2014). La empatía. Entenderla para entender a los demás. Barcelona: Plataforma Actual.
- Referència c6: Organización Mundial de la Salud (OMS). Informe mundial sobre la violencia en el mundo (2002)
http://www1.paho.org/Spanish/AM/PUB/Violencia_2003.htm

- Referència c7: European Federation of Psychologists Associations. (1995). Metha Code of Ethics. Recuperado de <http://www.efpa.eu/ethics/ethical-codes>.
- Referència c8: Cayuela, R., Jarné, A. y Molina, A. (2005). Estudio descriptivo de las denuncias atendidas por la Comisión Deontológica del COPC en relación con las intervenciones periciales. En R. Arce, F. Fariña, y M. Novo. Psicología jurídica. (pp. 247- 255). Colección Psicología y Ley, 1. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia.
- Referència c9: Batres, C. (2001). Deontología profesional: Fin de una etapa. Un momento crucial. Papeles del Psicólogo, 78, 29-31.
- Referència c10: Hanson R y Mendius R. (2012). El cerebro de Buda. La neurociencia de la felicidad, el amor y la sabiduría. Editorial milrazones

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts

Es mantenen els continguts de la guia docent.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

L'assignatura s'imparteix en el primer quadrimestre en el títol 2191 i en el títol 2244.

Docència adaptada sobre la base de ACGUV de 1 de juliol de 2020 per a les titulacions oficials de la Universitat de València en el primer quadrimestre del curs 2020-21.

Model de docència híbrid amb presencialitat restringida durant el primer quadrimestre, combinant presencialitat i no presencialitat, síncrona o asíncrona. Un 42% de la docència es realitzarà de manera presencial i un 58% de la docència es realitzarà de manera no presencial.

3. Metodologia docent

La docència presencial estarà dirigida fonamentalment a la resolució de dubtes i a la realització d'activitats i tindrà un model d'assistència per dies. En la docència no presencial es prioritzaran les modalitats síncrones que afavorisquen la interacció directa amb l'alumnat.

Metodologia activa i participativa realitzada de manera presencial i no presencial, a través dels recursos disponibles en Aula Virtual, integrant diferents metodologies instruccionals de cara a potenciar l'aprenentatge significatiu dels coneixements implicats i el desenvolupament de les competències pròpies de la matèria. Es potenciaran les activitats d'avaluació contínua.

Depòsit de material en Aula Virtual per al desenvolupament de la docència presencial i no presencial.

Proposta d'activitats a realitzar de manera presencial i no presencial.

Videoconferència a través de *Blackboard Collaborate* (preferentment síncrona).

Presentacions locutades i amb anotacions.

Debats fòrum en Aula Virtual.

Solucions de les activitats proposades i comentaris en tasques realitzades.

Tutories mitjançant videoconferència amb *Blackboard Collaborate*.

Fòrum en Aula Virtual per a seguiment de les sessions i tutories.

Correu electrònic @alumni per a tutories i seguiment de com transcorre la docència.

4. Avaluació

PONDERACIÓ: S'incrementa el pes en la nota final de l'avaluació contínua: Valoració de continguts teòrics i pràctics mitjançant prova escrita d'alternatives de resposta (30% de la qualificació final, recuperable). Assistència a seminaris/conferències (10% de la qualificació final, no recuperable). Activitats (60% de la qualificació final, recuperable).

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ:

La prova final es realitzarà de manera presencial. Quan les circumstàncies sanitàries impidiren la seua realització de manera presencial, s'articulària la seua realització per mitjà de l'Aula Virtual.

Els aspectes de l'Avaluació que recull la Guia Docent i no apareixen esmentats en aquesta Addenda, es mantenen tal com estan recollits en la Guia.

5. Bibliografia

Es manté la bibliografia. Els materials necessaris per a l'emplenament de les tasques i l'adequat desenvolupament de l'aprenentatge seran incorporats i/o enllaçats pels i les docents a l'Aula Virtual.